

Ismåke

Den vakre ismåken er å finne helt nord på kloden, i hele Arktis. Den er svært avhengig av isen og er den arten som hekker lengst nord av alle fuglearter. Den er også en meget fåtallig fugl, og det er grunn til å tro at den kan bli enda sjeldnere eller dø helt ut. Sammen med isbjørn og hvalross er ismåken en av de artene folk ønsker å oppleve når de besøker Arktis.

En isavhengig art

Ismåken lever hele livet i drifisen rundt Polhavet. Den lever av krepsdyr og fisk som den finner langs iskanten. Ismåken er også en åtsel fugl som tar for seg av etterlatenskaper fra isbjørn og polarrev. Den er tett knyttet til havisen hvor den lever mesteparten av livet. Ismåken bygger reir og legger egg på klipper som beskytter mot rovdyr og den flyr til isråder for å skaffe mat. Gjennom sin avhengighet til is og sitt næringsvalg er ismåkene svært sårbar for klimaendringer og miljøgifter.

Indikator for miljøutfordringer

Ismåken synliggjør på mange måter de største miljøutfordringene vi står overfor i Arktis i dag. Den er en god indikator for klimaendringer og miljøgifter, blant annet på grunn av sin raske respons på endringer i miljøet. Når havisen trekker seg lenger og lenger unna passende hekkelasser på kysten, vil dette svært sannsynligvis få store konsekvenser for ismåkene.

Betydelig fall i bestanden

Norge og Russland har omtrent 80 % av den globale bestanden av ismåker. Disse landene sitter dermed på "nøkkelen" til artens globale status. Den globale hekkelassen er anslått til 14 000 par, og det er observert en stor nedgang i bestanden. I Canada er det estimert en bestandsnedgang på 80 % i løpet av de siste 20 årene. Norsk Polarinstittutt har siden 2006 gjort undersøkelser av ismåken i samarbeid med Arctic and Antarctic Research Institute (AARI) i St. Petersburg. Første sesong viste resultatene at den norsk-russiske bestanden av ismåke trolig er betydelig mindre enn antatt, og mistanken om at bestanden er på tilbakegang er styrket.

Ismåken kan skifte hekkelass fra ett år til neste for å tilpasse seg skiftende isforhold. Det er derfor ikke enkelt å overvåke bestanden. I 2007 har kartleggingen av artens forekomst og utbredelse i begge land blitt videreført. Foreløpige resultater tyder på at bestanden var på samme nivå som i 2006, men med en refordeling av bestanden på grunn av andre isforhold (sammenlignet med 2006). 15 ismåker har blitt påsatt satellittsender for bl.a. å avdekke trekkruiter og overvintringsområder, og avklare om ismåkene på Svalbard og Franz Josef Land tilhører samme

bestand. Foreløpige resultater fra dette studiet tyder på at ismåkene på Svalbard og i Russland utgjør en felles bestand.

Miljøgifter i egg

Det er også gjort studier relatert til miljøgifter i ismåke på Frans Josef Land i Russland og på Svalbard. Resultater fra analyser av miljøgifter i egg i 2006 viste høye nivåer av bl.a. PCB og DDE – miljøgifter som er kjent for å negativt påvirke dyrs reproduksjon og overlevelse. Resultatene fra årets sesong forventes å være klare i januar 2008.